

Қазақ тілі мұғалімінің кеңестері

Баланың өмірге қадам басқандағы алғашқы қимыл әрекеті – ойын, сондықтанда оның мәні ерекше. Жас баланың өмірді тану, еңбекке танысы, психологиялық ерекшеліктері осы ойын түрінде қалыптасады. Балабақшаларда оқыту – тәрбиелеу жұмысында балалардың тілін дамыту, сөздік қорларын дамыту, сөздік қорларын молайту, ауызша сөйлеуге үйрете отырып, үйренген сөздерін күнделікті өмірде еркін қолдану, одан әрі күнделікті іс-әрекет кезіндегі тілдік қарым-қатынаста қолдана білуге жаттықтыру.

Оқу ісі-әрекетінде қолданатын ойын түрлері мынадай топтарға бөлінеді.

Ойын түрлері:

- Ұлттық ойындар;
- Сюжетті-рөлді ойындар;
- Педагогикалық ойындар;
- Дидактикалық ойындар;
- Шығармашылық ойындар;
- Қимылды ойындар;

Ойындарда күтілетін нәтижелер:

1. Ойын – тәрбие құралы, ақыл-ойды, тілді ұштастырады, сөздік қорды молайтады, өзін қоршаған ортаны танып, мейірімділік сезімге тәрбиелейді.
2. Еркін мінез – қасиеттерін бекітеді, адамгершілік сапаны жетілдіреді.
3. Ұжымдық сезім әрекеттері өсе түседі.
4. Эстетикалық тәрбие беру құралына айналады.
5. Еңбек тәрбиесін беру мақсаттарын шешуге мүмкіндік береді.
6. Дене күшінің жетілуіне көмектеседі.

Бір сөзбен айтқанда, ойын баланың жан-жақты дамуын көздейтін, оның тілін жаттықтыратын, қимыл-қозғалысын жетілдіретін, белсенділігін арттыратын, басқа адамдармен қарым-қатынасын реттеп, құрдастарымен ұйымшылдығын арттыруға негіз болып табылады. Ойын – бала үшін біліктіліктің қайнар көзі. Сондықтан жас өрендер ойнай отырып ойлай білсін.

Мектепке дейінгі жастағы баланы қазақ тіліне үйрету уақыт талабы болып табылады. Алайда тіл-тек қарым-қатынас жасайтын құрал ғана емес. Тілді үйрету -халықтың салт-дәстүрлерін, әдеп-ғұрыптарын, халық ауыз әдебиеті шығармашылығын үйренуге бағыттайды. Біздің балаларымыз – біздің еліміздің болашағы. Балаларымыз қандай болып ержетеді, туған жерлерін мақтаныш ететін бола ма ,оның көркеюіне атсалыса ма?!- мұның бәрі өзімізге байланысты. Біздің балабақшада балаларға қазақ тілін үйретуге үлкен көңіл бөлінеді, мектепке дейінгілерді сабақ кезінде де және режимдік сәттерде де, толыққанды қазақ тіліне үйрету үздіксіз үдерісте жүзеге асырылады. Ата-аналармен өзара тығыз байланыс орнатуға аса көңіл бөлінген, педагогтер мен ата-аналар ынтымақтасып жұмыс жасайды, соның арқасында жақсы нәтижелерге жетіп келеміз.

Мен алдыма келесі міндеттерді қоямыз:

- Балаларды қазақ тіліне үйрету, қазақ тіліне деген сүйіспеншіліктерін арттыру.
- Сөйлеу тілін дамыту, сөздер мен сөйлемдерді жеңіл түсінуге үйрету, балалармен және үлкен адамдармен қарым-қатынас жасау қызығушылықтарын қолдау.
- Қазақ халқының шығармашылығын, салт-дәстүрлерін, әдеп-ғұрыптарын және мерекелерін білуге үйрету.
- Балаларды мектепке дайындау.

Бала тілін ойын арқылы дамыту

«Ойын баланың алдынан өмір есігін ашып оның шығармашылық қабілетін дамытады. Ойынсыз ақыл ойдың қалыптасуы мүмкін емес».

В.А. Сухомлинский.

Баланың өмірге қадам басқандағы алғашқы қимыл әрекеті – ойын, сондықтанда оның мәні ерекше. Жас баланың өмірді тану, еңбекке танысы, психологиялық ерекшеліктері осы ойын түрінде қалыптасады. Мектеп жасына дейінгі балалардың қоғамдық құбылыстарды, қоғамдағы ересек адамдардың іс-әрекетін өз түсінігінше әрекеті арқылы бейнелеуі ойын болып саналады. Ойынның шығу тарихына шолу жасауда көңіл аударатынымыз ол еңбекпен, өнермен, қоршаған ортамен тығыз байланыста дамыған, яғни ойынды өмірден ажыратып қарай алмаймыз балалар тек ойнап қана қоймайды, сонымен бірге ойлайды, аңғарады көп нәрсені білуге, зерттеуге талпынады. Олар бірдеңе жасап қана қоймайды, сонымен бірге ойлайды, аңғарады көп нәрсені білуге, зерттеуге талпынады. Олар бірдеңе жасап қана қоймайды, сондай-ақ заман ағымына да белсене қатысады.

Балабақшаларда оқыту – тәрбиелеу жұмысында балалардың тілін дамыту, сөздік қорларын дамыту, сөздік қорларын молайту, ауызша сөйлеуге үйрете отырып, үйренген сөздерін күнделікті өмірде еркін қолдану, одан әрі күнделікті іс-әрекет кезіндегі тілдік қарым-қатынаста қолдана білуге жаттықтыру.

Ойын дүниеге ашылған үлкен жарық терезе іспеті. Ол арқылы баланың рухани сезімі жасампаз өмірмен ұштасып, өзін қоршаған дүние туралы түсінік алады. Адамды өжеттілікке, шапшаңдыққа, ептілікке, батылдыққа, байсалдыққа, тапқырлыққа үйрететін де ойын. Бала үшін ойын өзін-өзі жетілдіру мен өзін-өзі көрсетудің құралы. Баланы ойынға қызықтыра отырып оқу іс-әрекетін ойын түрінде күрделендіре түсу керек.

Ойын баланың ойлау қабілетін жетілдіре отырып, оның қиялын дамытады. Бала жалғыз ойнағанды ұнатпайды, ол қатар құрбыларымен бірлесіп ойнай отырып бір-бірімен қарым-қатынас жасайды.

Оқу ісі-әрекетінде қолданатын ойын түрлері мынадай топтарға бөлінеді.

Ойын түрлері:

- Ұлттық ойындар;
- Сюжетті-рөлді ойындар;
- Педагогикалық ойындар;
- Дидактикалық ойындар;
- Шығармашылық ойындар;
- Қимылды ойындар;